

5.6.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Předmět: Vlastivěda			Ročník: 4.
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Žák:	Žák:		
<i>Místo, kde žijeme</i>			
– určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	– určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu – vyvodí působení lidí na krajinu a životní prostředí	– naše obec, kraj – vliv krajiny na život lidí a naopak	- EV/3 – ochrana přírody a kulturních památek – EV/1 – lidské sídlo - vesnice
– určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	– určuje světové strany	– světové strany	
– rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map ; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí	– je seznámen s pojmy náčrt, mapa – najde na dostupných mapách svou obec a pokusí se v ní určit povrch krajiny – určí sousední státy ČR –	– podstata, druhy a účel map – barvy na mapách – sousední státy ČR	– VMEGS/1 – naši sousedé v Evropě
– Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	– rozliší zeměpisná pásma a přírodní podmínky života na Zemi i v Evropě – snaží se vyhledat regionální zvláštnosti – vysvětlí pojem menšina, národ, krajina	– pojmy: menšina, národ, krajina	– VMEGS/2 – naše vlast a Evropa
– zprostředkuje ostatním	– Vypráví o zážitcích z cest	–	– VMEGS/1 – rodinné příběhy,

<p>zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p>			<p>zážitky, zkušenosti z Evropy a světa</p>
<p>– rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p>	<p>– Zná státní symboly a významné svátky – je seznámen s postavením ČR v Evropě – ovládá jednotlivé druhy státních zřízení, ví, jaký druh státního zřízení je v ČR – chápe důležitost armády ČR</p>	<p>– Postavení ČR v Evropě – státní zřízení – demokracie, monarchie, zákony, práva a povinnosti, – státní symboly a svátky – armáda ČR</p>	<p>– VDO/2 – odpovědný člen společnosti, svoboda,, soužití, komunikace, spolupráce – VDO/4 - demokracie oproti diktatuře, principy a hodnoty demokracie, volební systém u nás</p>
Lidé kolem nás			
<p>– vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p>	<p>– Zhodnotí lidské vlastnosti – zná pravidla slušného chování, je si vědom neustálé osobní práce na stavu charakteru každého jednotlivce – vysvětlí principy demokracie – chápe základní lidská práva a práva dítěte – uplatňuje práva a povinnosti žáků školy</p>	<p>– Vlastnosti lidí – pravidla slušného chování – principy demokracie – základní lidská práva a práva dítěte – práva a povinnosti žáků školy</p>	<p>– OSV/3 – hodnoty, postoje, praktická etika – VDO/1 – škola jako model otevřeného partnerství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole – MV/2 – udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na příslušnost</p>
<p>– rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p>	<p>– je ohleduplný (církve, rasy, pomoc slabším) – rozlišuje postavení jedince ve škole, hodnotu dobrých mezilidských vztahů, slušné komunikace, zhodnotí odezvu svého chování v kolektivu</p>	<p>– ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům – pravidla slušného chování, nesnášenlivost mezi lidmi – pozitivní komunikace</p>	<p>– OSV/2 – význam lidských práv a povinností v mezilidských vztazích – MV/2 – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci – MV/4 – specifické rysy jazyků, vztah k minoritám</p>
<p>– Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a kteřá porušují základní</p>	<p>– Rozpozná netolerantní jednání a chování – uvědomí si základní lidská</p>	<p>– Netolerantní jednání a chování – právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte,</p>	<p>– VDO/1 – způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě</p>

<p>lidská práva nebo demokratické principy</p>	<p>práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy</p>	<p>práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot</p>	
<p>– Orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p>	<p>– je seznámen s právní ochranou, způsoby vlastnictví – odlišuje rozpočet, úspory, půjčky</p>	<p>– Vlastnictví v pojmech –vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek;– rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky</p>	<p>– OSV/1 – stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení</p>
<p>– Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</p>	<p>– uvědomuje si globální problémy ŽP – pokouší se najít řešení v různých problémech, ať už na základě zkušeností ze svého okolí, či informací získaných z médií.</p>	<p>– Globální problémy ŽP – hledání řešení na různé problémy</p>	<p>– EV/2 – lidské sídlo, ohrožení zdrojů života, – EV/3 – vývoj průmyslu – EV/4 – ochrana životního prostředí – MEV/5 – vliv médií na jedince ve společnosti</p>
Lidé a čas			
<p>– pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p>	<p>– Chápe čas jako fyzikální veličinu a dějiny jako časový sled událostí pomocí kalendáře, přímky časové se záznamem generací, letopočtů</p>	<p>– určování času – čas jako fyzikální veličina – dějiny jako časový sled – kalendář – letopočet – generace</p>	<p>– MPV - M – přímka (bod 0), časová přímka, jednotky času</p>
<p>– využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení</p>	<p>– Navštěvuje muzeum v našem regionu – chápe muzeum, knihovnu a</p>	<p>– Muzea, galerie – zdroje informací</p>	<p>– OSV/2 – cvičení pozorování a emfatického a aktivního naslouchání – Projekt – návštěva a dle možností</p>

minulosti: zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	galerii jako zdroj informací.		rozšiřování školního muzea
– rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	– Orientuje se v hlavních etapách dějin – nejstarší osídlení naší vlasti, Velká Morava, Přemyslovci, Lucemburkové, husitství, Jagellonci, 30ti letá válka, nástup Habsburků	– Přehled dějin	- OSV/1 – dovednosti pro učení a studium – Projekt – Vyber si panovníka – Co bys dělal na jeho místě a v jeho době?
– Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	– Na základě pozorování odlišuje proměny ve způsobu života, bydlení, předmětech denní potřeby od počátků našich dějin po dobu pobělohorskou	– Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby – průběh lidského života	–
– objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	– Vysvětlí obsah událostí s historickým zařazením a významem státního svátku	– Báje, mýty, pověsti – státní svátky a významné dny	- OSV/2 – specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu rétorika)

Předmět: Vlastivěda			Ročník: 5.
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Žák:	Žák:		
<i>Místo, kde žijeme</i>			
– určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	– (výstup je realizován v jiném ročníku)	–	–
– určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	– (výstup je realizován v jiném ročníku)	–	–
– rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map ; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli	– ví, co je kontinent a oceán, najde je na mapě i globu – ukáže polokoule a zeměpisná pásma – je seznámen se zvláštnostmi osídlení v zemských pásmech včetně rostlinstva a živočichů – chápe správní, historické i přírodní odlišnosti států Evropy, – chápe nutnost spolupráce s evropskými státy, porovná jejich odlišné způsoby života a kultury – orientuje se v ČR (kraje, povrch, řeky,...)	– Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU – mapy obecně zeměpisné a tématické, obsah, grafika, vysvětlivky – Evropa – její státy, povrch, města, zřízení, kultura – sousední státy ČR – zřízení, města, povrch, řeky, průmysl, kultura, jazyk – ČR na mapě (kraje, povrch, řeky,...)	– VMEGS/1 – některé zvyky národů Evropy – VMEGS/2 – naše vlast a Evropa – Projekt – vyberu si evropský stát a vyhledám o něm, co budu moci – OSV/1 – dovednosti pro učení a studium
– Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí	– Poznává důležitost jednotlivých oblastí pro získávání surovin, zemědělství, průmysl odpočinek – chápe význam CHKO	– Praha – poloha, historie, památky, kultura, průmysl – kraje ČR – města, pohoří, vodstvo, průmysl, zemědělství,	– EV/1 – kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického		památky, kultura, zvláštnosti – chráněná území	
– Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	– vypráví zážitky a zajímavosti z vlastních cest	– Zkušenosti a zážitky z vlastních cest	– VMEGS/1 – rodinné příběhy, zážitky, zkušenosti z Evropy a světa – MPV - ČJ – sloh – vyprávíme, co jsme viděli na cestách
– Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	– zná Prahu a její politický význam	– Praha a její politický význam	– VDO/2 – odpovědný člen společnosti, svoboda, soužití, komunikace, spolupráce – VDO/4 - demokracie oproti diktatuře, principy a hodnoty demokracie, volební systém u nás – VMEGS/3 - základní evropské společenské organizace
Lidé kolem nás			
– vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi , vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	– Je veden k solidaritě a pomoci	– Vztahy mezi lidmi a národy	– OSV/ 2 – analýza vlastních i cizích postojů k hodnotám lidí jiných národů – OSV/3 – hodnoty, postoje, praktická etika – VDO/1 – škola jako model otevřeného partnerství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole – MV/2 – udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na příslušnost
– rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi , obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu	– Respektuje názory ostatních – přijímá rozdíly jednotlivců zejména v oblasti kultury, víry, rasy a zdravotního stavu	– Respektování kultury, víry a rasy	– MV/1 – respektování odlišností různých etnik a jejich kultury, lidská solidarita – OSV/2 – význam lidských práv a

řešení			povinností v mezilidských vztazích – MV/2 – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci – MV/4 – specifické rysy jazyků, vztah k minoritám
– Rozpozná ve svém okolí jednání a chování , která se už tolerovat nemohou a kteřá porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	– je poučen o nebezpečí terorismu – chápe nutnost ochrany osobnosti a duševních hodnot	– Nebezpečí terorismu – ochrana osobnosti, duševních hodnot	– OSV/3 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti – VDO/2 – odpovědný člen společnosti, svoboda, soužití, komunikace, spolupráce – VDO/1 – způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě
– Orientuje se v základních formách vlastnictví , používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	– orientuje se v základních formách vlastnictví, chápe pojem ochrana majetku – odlišuje rozpočet, úspory, půjčky	– Ochrana majetku – vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; – rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky	– VDO/2 – práva a povinnosti občana – OSV/1 – stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
– Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	– Všimá si svého okolí a poukáže na změny a nedostatky – zformuluje návrh na zlepšení podmínek	– Návrhy na zlepšení života a vstřícném řešení problémů ve společnosti lidí i soužití s přírodou	– MV/4 – naslouchání druhým – MV/5 – aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti – EV/1 – moře, deštné pralesy – význam pro život – EV/2 – ekosystém – ohrožování a ochrana ve světě a u nás – EV/3 – vyčerpatelnost surovinových druhů – EV/4 – nerovnoměrnost života na Zemi

			- MEV/5 – postavení médií ve společnosti
Lidé a čas			
- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	- Zopakuje si určování času v souvislosti s dějinnými událostmi	- čas a letopočty	- MPV - M – přímka (bod 0), časová přímka, jednotky času
- využívá archivů , knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti : zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	- (výstup je realizován v jiném ročníku)	-	-
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	- Orientuje se v historii v základních dějinných událostech	- Tereziánské a josefínské reformy, osvícenství - revoluční rok 1848 - národní obrození, vývoj vědy a techniky - kulturní život v 19. století - 1. a 2. světová válka - okupace, obnovení a poválečný vývoj republiky	- MV/3 – projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku - OSV/1 – dovednosti pro učení a studium
- Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	- Využívá vzpomínek příbuzných i jiných pamětníků k porovnání života a práce v minulosti a současnosti - vyhledává zajímavosti, pověsti z rodného kraje	- zajímavosti a pověsti k rodného kraje - historický vývoj v regionu	- VMEGS/3 – kořeny a zdroje evropské civilizace
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	- (výstup je realizován v jiném ročníku)	-	-

Předmět: Přírodověda			Ročník: 4.
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Žák:	Žák:		
Rozmanitost přírody			
<ul style="list-style-type: none"> - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší prvky živé a neživé přírody, přírodninu a výrobek, přírodní zdroj a umělý. - rozliší a zhodnotí přírodní krajinu a krajinu přetvořenou člověkem. - prozkoumá formy vody, oběh vody a funkce vzduchu ve vztahu zvětrávání hornin, nerostů, vzniku půdy 	<ul style="list-style-type: none"> - třídění látek - změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek. - vlastnosti, formy vody, oběh vzduchu. - vznik, význam a složení půdy - horniny a nerosty 	<ul style="list-style-type: none"> - EV/1 - ekosystémy
<ul style="list-style-type: none"> - Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období 	<ul style="list-style-type: none"> - (výstup je realizován v jiném ročníku) 	-	-
<ul style="list-style-type: none"> - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokality regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - je seznámen se základními ekosystémy v ČR, pozná a pojmenuje typické živočichy a rostliny (pole, louka, les, voda, lidská obydlí) 	<ul style="list-style-type: none"> - základní ekosystémy v ČR - zástupci ekosystému z živočišné i rostlinné říše - rovnováha v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> - EV/1 - ekosystémy - EV/2 – základní podmínky života (voda, ovzduší, půda, ochrana biolog.druhů) - projekt: Živočichové, rostliny a zajímavosti různých ekosystémů v ČR
<ul style="list-style-type: none"> - porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i 	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovává a třídí pomocí jednoduchých atlasů rostliny, houby, živočichy podle stavby těla - u nejznámějších druhů určuje znaky a průběh života, životní 	<ul style="list-style-type: none"> - druhy zemědělských plodin, ovoce a zeleniny - rostliny, houby, živočichové 	<ul style="list-style-type: none"> - EV/3 – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství

jednoduché klíče a atlasy	potřeby a projevy, jejich význam v přírodě a pro člověka		
– zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	– hodnotí činnosti člověka v přírodě, jeho negativní i pozitivní vliv – s pomocí pozoruje na svém pokusu změny průběhu za různých podmínek, vyhodnocuje, vysvětluje.	– ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí – ochrana a tvorba životního prostředí – ochrana rostlin a živočichů – likvidace odpadů – živelné pohromy – ekologické katastrofy.	– EV/3 – změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit) – EV/4 – aktuální ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor)
– stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	– Uvědomuje si rizika v přírodě a prokáže schopnost se účinně chránit	– rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	– OSV/3 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
– založí jednoduchý pokus , naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	– založí a vyhodnotí jednoduchý pokus – prakticky pracuje s magnetismem a jeho silou	– pokusy: složení půdy, vývoj života rostliny apod. – Magnetismus a jeho síla	– OSV/1 – dovednosti pro učení a studium
Člověk a jeho zdraví			
– Využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	– orientuje se v základní stavbě lidského těla a jeho funkci	– Základní stavba lidského těla – základní funkce a projevy, životní potřeby člověka	– OSV/ 1 – cvičení dovedností zapamatování
– Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	– (výstup je realizován v jiném ročníku)	–	–
– Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek	– ví, jak plánovat svůj čas k učení i zábavě, vzhledem ke svým	– plánování	– OSV/1 – organizace vlastního času, plánování učení a studia

podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	potřebám a s ohledem na ostatní		
<ul style="list-style-type: none"> – Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista 	<ul style="list-style-type: none"> – uvědomuje si správné chování v situacích ohrožujících zdraví – je seznámen s druhy mimořádných situací ohrožujících život, označování nebezpečných látek – zná varovné signály, chování při evakuaci <ul style="list-style-type: none"> – předchází rizikovým situacím v dopravě 	<ul style="list-style-type: none"> – improvizované a stálé úkryty – živelné pohromy a havárie – krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru – označování nebezpečných látek – dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) – mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém 	<ul style="list-style-type: none"> – EV/4 – prostředí a zdraví – možnosti a způsoby ochrany zdraví – OSV/1 – hledání pomoci při potížích
<ul style="list-style-type: none"> – Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek 	<ul style="list-style-type: none"> – má osvojené způsoby odmítání návykových látek – uvědomuje si nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií 	<ul style="list-style-type: none"> – jak se zachovat... – návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií 	<ul style="list-style-type: none"> – OSV/2 – pravda, lež a předstírání v komunikaci
<ul style="list-style-type: none"> – Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou 	<ul style="list-style-type: none"> – zná zásady zdravé výživy – uvědomuje si, jak nevhodné stravování ovlivňuje zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> – zdravý životní styl – správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim 	<ul style="list-style-type: none"> – EV/4 – náš životní styl – MV/1 – vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti
<ul style="list-style-type: none"> – rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> – ošetří drobná poranění – zajistí lékařskou pomoc – zná důležitá telefonní čísla 	<ul style="list-style-type: none"> – záchranný systém – důležitá telefonní čísla – drobné úrazy a poranění – první pomoc při drobných 	<ul style="list-style-type: none"> – MV/2 – lidské vztahy (solidarita)

		<p>poraněních</p> <ul style="list-style-type: none"> - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku 	
<ul style="list-style-type: none"> - Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku 	<ul style="list-style-type: none"> - chová se ohleduplně k osobám opačného pohlaví - zná nebezpečí nemocí a způsoby jejich přenosu 	<ul style="list-style-type: none"> - Ohleduplnost - nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), prevence nemocí a úrazů, osobní, intimní a duševní hygiena - partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy 	<ul style="list-style-type: none"> - MV/2 – význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti

Předmět: Přírodověda			Ročník: 5.
Očekávané výstupy z RVP ZV	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Žák:	Žák:		
Rozmanitost přírody			
– objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	- zamýšlí se nad zásahy člověka do ekosystémů na Zemi, Evropě i nejbližších regionech	- rovnováha v přírodě – význam a vzájemné vztahy mezi organismy - základní společenstva - odpovědnost lidí - ochrana životního prostředí.	- EV/2 – základní podmínky života (voda, ovzduší, půda, ochrana biolog.druhů) - EV/3 – změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit) - EV/4 – aktuální ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor)
– Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	- zná pojmy vesmír, planeta, družice - zná základní podmínky života na Zemi v závislosti na vesmírné, živé a neživé přírodě - vysvětlí souvislost polohy Země k času,ke střídání ročních období.	- vesmír a Země - Sluneční soustava - den a noc - roční období.	OSV/1 – dovednosti pro učení a studium
– zkoumá základní společenstva ve vybraných lokality regionů , zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	- určuje zeměpisná pásma - zjišťuje, jak se přizpůsobují jednotlivé rostliny a živočichové prostředí (les, voda, pole louka, městské aglomerace), vyjmenuje zástupce	- Zeměpisná pásma - rozmanitost	- EV/1 – ekosystémy na Zemi
– porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých	- využívá klíčů a encyklopedií k pozorování a třídění organismů - zná zástupce chráněných rostlin a živočichů	- rostliny, houby, živočichové: znaky života, životní potřeby a projevy, způsob života, výživa, stavba těla, význam pro přírodu,	- Projekt: vyber si živočicha - MPV - Čj – vyprávění – co jsem zažil se zvířátkem - MPV - Vv – malba – rostliny,

skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy		člověka - chráněné rostliny a živočichové	zvířata
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	- ví, jak je důležité ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy	- Země – planeta lidí	- EV/3 – ochrana ŽP, principy hospodaření s přírodními zdroji, ekologické zemědělství a vliv průmyslu na ŽP - EV/4 - nerovnoměrnost života na Zemi - VMEGS/1 – organizace pro ochranu přírody - MEV/1 – využití médií o aktuálních problémech ŽP
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	- Uvědomuje si rizika v přírodě a prokáže schopnost se účinně chránit - charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí	- rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	- OSV/3 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- založí jednoduchý pokus , naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	- založí, sleduje a vyhodnotí jednoduchý pokus	- pokusy	OSV/1 – dovednosti pro učení a studium
Člověk a jeho zdraví			
- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života.	- využívá předaných poznatků o lidském těle a nejdůležitějších orgánových funkcí	- kostra a svalstvo - dýchací, vylučovací a trávicí soustava - vliv životního prostředí	- OSV/ 1 – cvičení dovedností zapamatování
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte	- rozliší etapy lidského života, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou	- vývoj člověka jako jedince i člena společnosti - pohlavní rozdíly mezi mužem a	- OSV/2 – rozvoj pozornosti vůči odlišnostem

	- vysvětlí vývoj jedince	ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince	
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	- je veden k účelnému plánování práce i zálib s ohledem na okolí	- plánování	- OSV/1 – sebezpoznání a sebezpojetí, co vím o sobě a ostatních, organizace vlastního času - OSV/2 - respektování
- Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	- orientuje se v příčinách a prevenci vzniku požárů, povodní a atmosférických poruch - zná varovné signály, chování při evakuaci	- příčiny, druhy a prevence požárů, povodní,... - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	- EV/4 – prostředí a zdraví – možnosti a způsoby ochrany zdraví - OSV/1 – hledání pomoci při potížích
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	- (výstup je realizován v jiném ročníku)	- návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií	- MV/2 – umění vžít se do role druhého - OSV/2 – pravda, lež a předstírání v komunikaci
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	- ví, jak pečovat o své zdraví, co je zdraví škodlivé a naopak	- péče o zdraví - správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim	- EV/4 – náš životní styl - MV/1 – vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti - OSV/1 – můj vztah k sobě samému
- rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	- praktikuje základy první pomoci - ovládá důležitá telefonní čísla	- nemoc, drobné úrazy, poranění - první pomoc při drobných poraněních - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	- OSV/1 – řešení problémů

<p>- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</p>	<p>- je seznámen s bezpečným a ohleduplným chováním mezi chlapci a dívkami - zná nebezpečí nemocí a způsoby jejich přenosu</p>	<p>- důležitá telefonní čísla</p> <p>- biologická a psychická stránka dospívání, etická stránka sexuality, bezpečné chování v rizikovém prostředí-HIV-AIDS-cesty přenosu</p> <p>- partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality</p>	<p>- MV/2 – význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti</p>
---	---	---	--

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání

Cvičení smyslového vnímání (např. pokusy s potravinami, poznávání přírodnin-zkoumání jejich vlastností). Rozvíjení pozornosti při získávání nových poznatků. Cvičení soustředění při plnění úkolů při procvičování a opakování. Rozvoj dovednosti zapamatování si důležitých bodů či dat a schopnosti dané údaje vyhledávat, pracovat s nimi, využívat je (1. – 3. roč. - učebnice, prospekty, encyklopedie; 4. – 5. roč. + navíc propagační materiály, internet). Propojení s ostatními předměty (např. výtvarná výchova, čtení, dramatizace...).

Sebepoznání a sebepojetí

Rozvíjení vztahu ke vzdělávání a kladného přístupu k získávání znalostí dle vlastních možností. Snaha o překonávání překážek. Ve 4. a 5. ročníku důraz také na vlastní nápaditost, tvořivost, snaha o samostatný přístup k probírané látce, učivu. Tvorba referátů, tajenek, úkolů pro ostatní spolužáky.

Seberegulace a sebeorganizace

Cvičení sebekontroly a sebeovládání při upevňování poznatků, procvičování a opakování. Rozvíjení schopnosti stanovit časový rozvrh pro plnění úkolů a dodržovat jej. Plánování učení a zodpovědná příprava na referáty a projekty (4. – 5. roč.). Projekty kombinovat jako formou samostatné práce, tak i skupinové (náhodně zvolené, podle přání) – nutnost vyslechnout a pracovat s názorem druhých.

Psychohygienu

Rozvíjení dovednosti nepodléhat zátěžovým situacím, ale předcházet jim. Snaha o pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému. Umět najít pomoc při potížích (komunikace s učitelem, linky bezpečí). Využívání modelových situací, ve kterých je rozvíjena snaha o společné řešení problému již vyskytujícího se či pouze možnosti jeho vzniku (prevence). Vytvořit prostředí vzájemné důvěry a inspirace pro tvoření.

Kreativita

Rozvíjení schopnosti uplatnit nápady, hledat další cesty k uplatňování nápadů a realizovat je. Originálními způsoby, prostředky a možnostmi zpracovávat projekty a jejich vzájemné ukázky spojené s ohodnocením svými spolužáky.

Sociální rozvoj

Poznávání lidí

Vzájemné poznávání se v třídním kolektivu, rozvíjení hlubšího poznání spolužáků – neposuzovat je podle prvního dojmu. Rozvíjet další poznávání při práci ve dvojicích, skupinách, prvoučných vycházkách, exkurzích, výletech.

Mezilidské vztahy

Uplatňovat péči o kvalitní vztahy v kolektivu, cvičit toleranci a pochopení pro spolužáky, umění respektovat se navzájem (např. oslovovat se křestními jmény, pokoušet se při řešení konfliktů dívat se na vše i očima druhého, při neúspěchu hledat společné řešení apod.). Sledování mezilidských vztahů v různých časových obdobích. Sledování porušování lidských práv v naší historii.

Komunikace

Zdokonalování se v komunikaci verbální – modelové situace v prvoučných tématech (prosba, omluva, informace pro druhé, vysvětlení, asertivní

jednání, dialog apod. – 1. – 5. roč.). Rozvíjení komunikace neverbální – referáty, projekty. V historii sledovat neexistující komunikaci i s důsledky.

Kooperace a kompetice

Rozvíjení schopnosti pracovat v kolektivu (ve dvojicích, ve skupině), hodnotit spolupráci a její přínos, umět se podřídit práci skupiny. Sledovat další příklady spolupráce mezi lidmi, národy, státy (např. spolupráce evropských států při řešení celoevropských problémů – Evropská unie).

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Zvládání problémů vyplývajících z učiva, cvičení dovednosti řešit tyto problémy. Hledat v historii souvislosti a na příkladech historických osobností ukazovat, jak se rozhodovali, jak řešili problémy a jak ovlivnila jejich rozhodování doba, ve které žili (např. Jan Hus, Milada Horáková, Václav Havel).

Hodnoty, postoje, praktická etika

Cvičení pozitivních vztahů ke spolužákům – rozvíjet pomoc a ohleduplnost na základě vlastního žebříčku hodnot, který by měl být tvořen povědomím o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování.(Dané uplatňovat např. i v tématu rodina, význam a funkce rodiny – 1. – 5. roč.). Cvičení dovednosti analýzy postojů a hodnot v chování historických osobností – 4. – 5. roč.

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Cvičení sdělit otevřeně slušnou formou svůj názor při řešení daných úloh, podporovat aktivní zapojení do řešení těchto úkolů. Žákovská samospráva ve srovnání s systémem volebního práva a povinnosti žáků i občanů. Ve škole máme ústavu, volby, žakovský sněm a sněmík. Ve třídě si žáci volí zástupce a jejich prostřednictvím mohou prosazovat své návrhy.

Občan, občanská společnost a stát

Odpovědný přístup k přípravě na hodinu – práva a povinnosti žáků. Aplikace na historické události – práva a povinnosti v různých společenstvech (tlupa, kmen, rod, první státy, říše, stavovská monarchie, období absolutismu, osvícenské názory, novodobá občanská společnost; demokratické zřízení s ústavou, pluralitní parlamentní demokracie v kontrastu s totalitou, národnostní problematikou a porušováním lidských práv).

Formy participace občanů v politickém životě

V průběhu dějin boj za všeobecné a rovné volební právo. Demokratické volby – parlamentní, krajské a komunální.

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Prvky demokracie v hodinách – řád, norma, spravedlivé hodnocení. V historických souvislostech – demokracie a diktatura v našich dějinách. Co je to Ústava, její význam.

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá

Na základě vlastních zkušeností z cestování po jiných zemích během prázdnin. Seznamování s tradicemi, zvyky, životním stylem zajímavostmi, odlišnostmi, jazykem národů v Evropě. Zpracování poznatků do projektů, referátů, využití encyklopedií, map, internetu.

Objevujeme Evropu a svět

Naše vlast a Evropa (naši sousedé, srovnání s ostatními státy). V učivu o Evropě poznávají žáci povrch a přírodní útvary v Evropě, vodstvo, faunu a floru v Evropě i ve světě. Seznamují se s evropskými státy a jejich hlavními městy, Učí se specifika jednotlivých států (vlajky, státní symboly, měna apod.)

Jsme Evropané

Seznámení s historickými kořeny evropské civilizace. Připomenutí rozdělení Evropy železnou oponou po 2. světové válce a integrace Evropy v 90. letech 20. století - Evropská unie.

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní diference

Poznávání vývoje naší kultury. Promítání cizích vlivů do české kultury a naopak: české osobnosti ovlivňují světovou kulturu. Na základě poznávání dějinných událostí (konflikty vyplývající z odlišností sociálních, kulturních, náboženských apod.) respektovat zvláštnosti ostatních etnik.

Lidské vztahy

Rozvíjení schopnosti spolupráce v třídním kolektivu, prosazovat slušné chování. Aplikace na různé situace nejen mimo školní prostředí.

Etnický původ

Respektování jiných etnických skupin i s jejich odlišnostmi. Sledování česko – německé otázky v historii, problém židů za druhé světové války, soudobá rasová nesnášenlivost.

Multikulturalita

Rozvíjet vzájemné obohacování se a naslouchání druhým nejdříve ve třídě a zkušenosti využívat ve vztahu k příslušníkům jiných sociokulturních skupin. Schopnost využít cizí jazyk – důležitý nástroj dorozumívání.

Princip sociálního smíru a solidarity

Vedení k nekonfliktnímu životu ve třídě, jejíž součástí mohou být i cizí státní příslušníci nebo členové jiných etnických skupin. Využít zkušenosti i nad rámec třídního kolektivu.

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Zařazování rostlin a živočichů do různých ekosystémů (rostlinná a živočišná pásma v Evropě i ve světě). Význam jednotlivých ekosystémů pro život na Zemi. Naše obec a její vliv na okolní přírodu (čističky vod, sběrné dvory, černé skládky apod.).

Základní podmínky života

Jaké jsou základní podmínky života na Zemi? Nutnost ochrany životního prostředí – ekologie, národní parky, rezervace, chráněné krajinné oblasti (ochrana vzácných živočišných a rostlinných druhů). Možnosti ohrožení zákl. podmínek života.

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Seznámení se základními globálními problémy lidstva. Životní prostředí a zemědělství a chemie, doprava, průmysl, odpady. Možnost zapojení se do ochrany životního prostředí (např. třídění odpadků, údržba studánek, čištění koryt řek, příkrmování zvěře).

Vztah člověka k prostředí

Co můžeme udělat my pro ochranu prostředí? Naše obec a příroda – zajišťování ochrany životního prostředí v naší obci.. Seznámení s ekologickými problémy v okolí a jejich řešení. Vliv prostředí na zdraví.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

V rámci „Aktualit a zajímavostí“ v hodinách PRV sledovat a hodnotit různá mediální sdělení. Utvářet vlastní rozlišovací schopnosti na realitu, bulvár, reklamu.

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Vnímat různé typy sdělení a rozlišovat jejich podání a obsah.

Stavba mediálních sdělení

Z vlastní zkušenosti uvést příklady pravidelnosti v sestavování mediovaných sdělení (např. zpravodajství, deníky, některé časopisy)

Vnímání autora mediálních sdělení

Snažit se vytvářet vlastní hodnotící postoje k získávaným mediálním sdělením.

Fungování a vliv médií ve společnosti

Seznámit se s příklady ovlivňování společnosti i jednotlivců médii (např. vliv médií za socialismu, reklamy v současných médiích).

Tematické okruhy produktivních činností:

Tvorba mediálního sdělení - Příprava na tvorbu individuálních i skupinových sdělení pro školní časopis nebo rozhlas.

Práce v realizačním týmu- Rozvíjet schopnost podílet se na práci v týmu pro školní časopis a rozhlas dle svých věkových možností.